

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za nozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjev ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2030, — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENEK

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Ček. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7363, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Trboveljska in država

V naših rudarskih revirjih se vedno praznuje. Razveselili smo se, ko smo pred par dnevi mogli poročati, da je pričakovati v kratkem popolne obnove dela v premogovnikih Trboveljske premogokopne družbe. Toda komaj je ta vest prišla do zainteresovanih, že je prišla nova in vsa upanja so padla v vodo, kajti država ni naročila obetanih količin premoga. Tako morajo rudarji zopet praznovati. Nepregledne so gospodarske in socialne posledice položaja, kakršen vlada sedaj v naših premogovnih revirjih. Zato se nam zdi potrebno, da povemo svoje mnenje o izhodu iz te krize.

Največji premogovniki v naši državi so ravno v naši banovini ter pripadajo Trboveljski premogokopni družbi. Glavni odjemalec trboveljskega premoga pa so naše državne železnice. Razumljivo je stremenje slednjih, da skušajo dobiti premog po najnižjih cenah, ki so mogoče. Kakor je na drugi strani razumljiv interes Trboveljske na čimvišjih cenah premoga. Če državne železnice ne naročajo premoga pri Trboveljski, more družba prodati le majhen del svoje produkcije industriji in ostalim konzumentom, to pa pomeni, da rudniki ne morejo izrabljati svoje popolne kapacitete, ker je pač konzum majhen. Že svoječasno smo videli, kako je nasprotstvo, da se tako izrazimo, med Trboveljsko in državnimi železnicami predvsem škodovalo rudarjem, ne pa družbi, katere dobički niso nič kaj dosti trpeli, državne železnice pa tudi niso dosegle dosti zboljšanja, kar se tiče cen. Zato pa je spor med Trboveljsko in državnimi železnicami brezpomemben za vse naše gospodarstvo in vse naše javno življenje. Dejstvo je, da trpi v tem sporu edino in izključno le delavstvo v rudnikih. Zato dobiva spor popolnoma drugačen značaj.

Ne poznamo točno namenov, ki jih zasledujejo državne železnice pri čisto trgovskem poslu: oddajanje naročil premoga rudnikom. Zdi se nam pa vendarle, da bi morala država upoštevati, da v tej borbi plačuje račun za Trboveljsko izključno le njeno delavstvo. V tem boju trpe popolnoma nedolžni delavci in še bolj nedolžne njih družine. Smatramo, da je zadnji čas, da se Trboveljska in država sporazumeta in popusti od svojih si naprotujočih stališč, da ne trpi škodo delavstvo.

Rekli nam bodo po vsem tem, da zagovarjamo stališče Trboveljske, toda tega očitka se odločno branimo, ker imamo pred očmi le interese delavstva. Vprašanje Trboveljske same je čisto nekaj drugega, kakor pa položaj njenega delavstva. Trboveljska je danes veliko podjetje, pri katerem in a sicer odločilno besedo inozemski kapital, toda družba daje kruha stotinam uradnikov in tisočim delavcem. Ne moremo si misliti danes našega gospodarstva brez premogovnikov Trboveljske družbe. Mimogrede omenjamo, da smo že zamudili ugoden trenutek pred leti, ko bi bila Trboveljska lahko po kapitalu naše podjetje. Če to danes ni, je to krivda ljudi, ki imajo najmanj pravice govoriti o nacionalizaciji. To so dejstva, mimo katerih ne moremo iti. Da Trboveljska kot velekapitalistična družba skuša iz svojih podjetij in delavcev dobiti čimvečji dobiček, je tudi razumljivo. Toda ob tako velikih dobičkih, ki gredo v desetine milijonov dinarjev, bi lahko storila še veliko več za naše gospodarstvo, kulturo in socialni položaj svojega delavstva. Vključ vsemu je danes Trboveljska podjetje, brez katerega si našega gospodarstva ne moremo zamisliti in gospodarska politika bi morala pač gledati na to, da nam tega podjetja ne ubije.

Državne železnice skušajo oddati čimveč naročil državnim rudnikom. Toda, da bi pri tem trpeli drugi rudniki tako, da bi morali preveč znatno omejiti svojo produkcijo in ustvarjati tako brezposelnost, ni pravilno in tudi ne gospodarsko.

Zadnje čase čitamo, kako v drugih državah državne oblasti smotreno izvršujejo svoje nabave. Pri tem se očitajo zlasti na to, da razdele svoje dobave čimbolj enakomerno skozi celo leto, da tako zagotovijo delavstvu stalno zaposlenost. Pri nas pa te tako zvane konjunkturalne politike ne poznamo, oziroma bolj rečeno nečemo poznati. Država bi morala oddati pravočasno svoja naročila, da ne pride do takega zastoja, kakor je sedaj slučaj, ne pa da čaka in povzroči s tem bedo nebroj družin. To ni samo negospodarski, ampak tudi nesocialni čin.

Če so pri sporu med državnimi železnicami in Trboveljsko odločilni še kakšni drugi vzroki, naj se to javno pove. Mislimo pa, da je vseeno, če pride namesto dosedanjih jugoslovanskih upravnih svetnikov v Trboveljsko kak drug naš državljani, ker je večina kapitala itak inozemska in bi morala biti prva svrha pametne gospodarske politike ta, da postane Trboveljska resnično nacionalno podjetje tudi po sestavi kapitala.

Državne železnice same gotovo nimajo interesa, da škodujejo delavstvu v premogovnikih Trboveljske. V interesu delavstva v revirjih Trboveljske, kakor tudi celokupnega gospodarstva v naši banovini je, da pravočasno naroči potrebne količine premoga. Smoteno pa je tudi, da porazdele svoja naročila na posamezne mesece tako, da bo mogoče stalno, enakomerno obratovanje v rudnikih in da bo prenehala brezposelnost delavstva. To je tem lažje, ker kakor čujemo ne obstajajo velike difference v cenah.

Izid volitev v Španiji

Republikanska zmaga na vsej črti — Kralj Alfonz odstopi

Stranke na volišču

Pariz, 13. aprila. Včeraj so se vršile po vsej Španiji volitve v občinske odbore, ki naj pripravijo polagoma razporejenost za parlamentarne volitve v juniju. V svrhu boljšega razumevanja političnega položaja in razvoja nadaljnjih dogodkov povzamemo po »Journal de Geneve« nekaj informacij o političnih strankah, ki so nastopile na volilnem bojišču. Prvo skupino tvorijo socialisti in republikanci, ki so nastopili s skupnimi listami. To skupino vodijo Alcala Zamorra, Los Rios in Largo Caballero, ki so ravnokar bili izpuščeni iz zaporov. Skupina nikakor ne zagovarja nasilne revolucije, še manj pa socialnih prevratov. Komunistov v Španiji ni toliko, da bi odločilno posegli v borbo. Ta grupa želi mirne parlamentarne revolucije, vendar pa je soglasna v tem, da je bolje, če Alfonz XIII. odide za vedno iz Španije. Drugo skupino tvorijo konstitucionalisti pod vodstvom Melquiadesa Alvareza in Santiaga Albe. Njihov program je sorazmerno zelo zmiren. Oni zahtevajo, naj se takoj skliče ustavodajna skupščina, ki bo imela popolno pravico in svobodo odločevanja, če naj ostane monarhija ali če se naj ustanovi republika. Nič več in nič manj. Ta zmerni program zelo dopada španski javnosti, katere se republike boji, na drugi strani pa ni prijazna osebi vladajočega kralja. Tretjo skupino monarhistov sestavljajo liberalci grofa Romanonesa, centristi katalonskega Cambota, konservativci La Cierva ter pristaši bivšega diktatorja Primo de Riveria. Njihova zaslomba se nahaja večinoma po delu pri malem kmetu.

Negotova, a skrajno važna neznanka v političnem položaju Španije, predstavljajo generacije, ki so vzrasle v moško dobo za časa 7 letne diktature in ki še nikdar niso imele prilike nastopiti na volišču. Ti mladi rodovi so odločili v nedeljskih volitvah. Spodaj sledijo vesti o izidu španskega plebiscita.

Prvi glasovi — republika!

Madrid, 13. aprila. AA. Pri včerajšnjih občinskih volitvah so zmagali republikanci v 40 pokrajinah od 50 ter so si priborili večino v nekaterih mestih. V Bilbao u in v Alicantu so bili izvoljeni sami republikanski občinski svetniki. Celo v Barceloni, kjer so bili republikanci in socialisti v medsebojni opoziciji, je bilo izvoljenih samo 10 pristašev Camba. Avtonomistična lista polkovnika Macie je dobila 27 mandatorov, radikalni republikanci pa 13.

V Madridu je bila izvoljena republikanska večina. Po dosedanjih poročilih je bilo izvoljenih 33.000 republikanskih kandidatorov, med temi republikanski voditelj Zamorra.

Celo v volilnem okraju, kjer se nahaja kraljeva palača, so bili izvoljeni 3 republikanci in samo dva monarhisti. Na drugi strani so dosegli monarhisti velik uspeh v Cadixu, kjer ni bil izvoljen noben republikanski kandidat. Dalje imajo večino v Granadi, v Pamploni, v Burgosu itd. V celoti pa so volitve pokazale, da je v Španiji večina za republiko. Politični krogi menijo, da bo izid volitev imel težke posledice. Razširila se je celo vest, da bo kralj odstopil in odpotoval z družino v inozemstvo. Doslej ni bila ta vest potrjena. Zunanji minister Romanones je novinarjem izjavil, da bo kabinet razpravljal, da es popoldne o prvo-žnju in predložil kralju svojo demisijo.

V Barceloni je polkovnik Macia dejal, da bo izbruhnila revolucija, če bo obnovljena diktatura.

Zmaga avtonomistov v Kataloniji

Madrid, 13. apr. kk. V 41 izmed 50 španskih provincijalnih glavnih mest so dosegle republikanske stranke zmago, deloma z veliko večino. Samo v ostanku 9 mest, ki so povečini brezposelnostna manjša mesta, so zmagali monarhisti, in sicer večinoma s težavo. Tega rezultata nihče ni pričakoval, dasi so bili ljudje pripravljani na presenečenja. Mnogi menijo, da bo vlada sedaj takoj odstopila in da bo morala postopati prihodnja vlada po drugem tiru ali pa bo morala poskusiti premagati z državnim udarom grozečo veliko republikansko nevarnost. To bi seveda pomenilo državljansko vojno. Kaj se bo v resnici zgodilo, se v tem trenutku ne more reči. Vse je pod vtisom silne republikanske zmage po vsej Španiji, ker majhne občine po deželi s svojimi monarhističnimi večinami so popolnoma brez pomena. V Barceloni je zmagalo 29 kandidatov levčarskih strank, med njimi 26 Kataloncev, kar pomeni tudi zmago separatizma. Proti tem 29 kandidatom stoji samo 14 pristašev Cambaja. V Madridu so dosegli republikanski volivci število 90.135, monarhisti pa samo število 33.299. Tudi v onih mestnih okrajih, ki imajo po večini premožno prebivalstvo, so zmagali republikanci na vsej črti. Ta rezultat je toliko pomembnejši, ker mladina izpod 26 let sploh ni smela voliti, torej tudi ne študentje, ki tvorijo glavni kontingent onih, kateri so povzročali ulične nemire. Priponiti je tudi, da so bile volitve v splošnem mirne brez posebnih izgrediv. Volivna udeležba je znašala okoli 70 odstotkov in je bila mnogo večja kakor prejšnja leta.

Danes zvečer bo izredna seja ministrskega sveta.

Kako je narod sprejel odločitev

Madrid, 13. aprila. kk. Ko je postal znan volilni uspeh republikancev, je razburjenost množice v notranjem mestu narasla do navdušenega viharja, tako da so napadali tudi policijo, ki je morala glavni trg Puerta del Sol večkrat izprazniti s sabljami. Policiji pa se je posrečilo onemogočiti manevar, ki so ga demonstranti v soboto ponavljali neprestano s tem, da so pred atakami policije na konjih zbežali v postaje podzemeljske železnice in na drugem izhodu zopet pripravljali nove demonstracije. Policija je v nedeljo zvečer zaprla vse vhode in izhode podzemeljske železnice in tako preprečila manevar demonstrantov. V Saragosi in Valenciji je bila zmaga republikancev enaka. V obeh mestih je zmagalo 32 republikancev proti 18 monarhistom. V Guadalajari je zmagalo 14 republikancev proti 6 monarhistom. To mesto je tudi volilni okraj zunanjega ministra, grofa Romanonesa, ki je bil radi izida volitev tako poparjen, da niti ni izvršil napovedanega sprejema inozemskih časnikarjev in sprejema tudi ni odpovedal. Republikanski socialisti so proti pričakovanju zmagali v Madridu z vsemi svojimi 30 kandidati. Ravno tako so dosegli v 28 provincijalnih glavnih mestih in v večini drugih večjih mest znatne večine. Tudi sicer so dosegli večino v ostalih večjih mestih dežele.

Senzacionalna izjava kralja Alfonza

Madrid, 13. apr. kk. Alcazar Zamora je z drugimi, ki so podpisali republikanski manifest meseca decembra, izdal objavo, v kateri pravi: »Včerajšnje glasovanje je pravi izraz ljudskega mnenja. Če kralj ne bo izjavil iz tega posledice, katere hočejo podpisati, bodo izsilili republiko; nato že danes opozarjajo, da jih bo domovina in inozemstvo oporenilo odgovornosti za eventualne posledice.

Kje je maior Franco?

Pariz, 13. apr. AA. Španske vesti, da se muja fajor Franco protizakonito v Španiji v tukajšnjih emigrantskih krogih odločno zanikava. Nekli večerni list poroča vseeno, da si je sloviti letalec pustil rasti brado in da nosi očala, da ga ne bi spoznali.

Nov režim v Romuniji

Usodopolni dnevi — Pred razpustom parlamenta

Bukarešt, 13. aprila. Z. Titulescu je v soboto popoldne razgovarjal z Mironescuom radi sestave koncentracijske vlade. Rezultat njunega sestanka je neznan. »Adeverul« piše, da je sestava vlade narodne unije padla v vodo. Na konferenci šefov strank, ki je bila pod predsedstvom kralja, se je Jorga odkritosrečno izrazil, da je nemogoča lojalna delavnost med vsemi političnimi strankami. Jorga je predlagal, da se sestavi uradniška vlada.

»Lupta« piše, da je koncentracijska vlada razpadla radi tega, ker Titulescu vtraja na tem, da obdrži zase predsedstvo vlade, notranje in finančno ministristvo. Med tem mnoge stranke zahtevajo zase ta dva portfelja. Vendar se misli, da bo Titulescu sestavil vlado, ker ima listo ministrov že gotovo, samo da še ni objavljena. Včeraj se radi praznika ni delalo, kljub temu pa so bila med strankami pogajanja. Danes je bila konferenca vseh strankarskih šefov pod predsedstvom kralja Karla. Misli se, da se bodo vse stranke prijavile za koncentracijo. Če pa to ne bi uspelo, bi to pomenilo, da se politična kriza ne more rešiti s parlamentarnimi sredstvi in da politične stranke same onemogočujejo koncentracijo in napredek države. Verjetno je, da bo rezultat današnje konference odločil o usodi režima v Romuniji. Stvar se bo sedaj razvijala mnogo hitreje kot do sedaj, posebno, če se skupna konferenca strankarskih šefov ne bo soglasno odločila za koncentracijo. V tem slučaju pride uradniška vlada odnosno vlada strokovnjakov, to je izvenparlamentarna vlada. V političnih krogih se danes spel mnogo lansirajo vesti, da bo Titulescu osnoval takozvano državno stranko.

»Cuventule« piše o politični situaciji, da so šefi političnih strank popolnoma neobveščeni in so prišli do spoznanja, da so politične formule, ki so jih do sedaj branili, pretvorjene v nič.

Dogodki so jih potisnili iz realnosti in oni že pol leta poskušajo dobiti ravnotežje. Javnost je zavzela stališče proti političnim strankam in zahteva, da se ne dela nič več samo

God papeževga nuncijs

Belgrad, 13. aprila. Z. Danes ob 11 dopoldne je predstavil belgrajski nadškof msgr. Rodić duhovništvo belgrajske nadškofije v nunciatu, kjer je nunciju msgr. Hermenegildo Pellegrinetti ju čestital k imenovanju. Msgr. Rodić ga je z lepimi besedami pozdravil, v katerih je podčrtal njegovo ljubeznivost in zavzemanje za belgrajsko nadškofijo. Potem mu je želel blagoslov za njegovo uspešno delo. Nato je predstavil predsednik društva za zgradbo katedrale g. Matavišek k družvo katoliških mož in žen ter v njihovem imenu čestital nunciju k imenovanju.

v interesu političnih strank. To je splošni čut naroda, piše »Cuventule«, ki zahteva, da se interesi strank postavijo pod državne interese. »Draphtea« piše, da je program Titulesca sledeči: Šefi strank sodelujejo osebno v koncentracijski vladi. Razpust parlamenta in razpis novih volitev.

Titulescu bo odredil koliko portfeljev bo dobila stranka vlade. Za velike župane se bodo imenovali uradniki in vpokojeni častniki. Izvedba plodonosnega programa na široki bazi, za kar se mora pridobiti Anglijo in ligo narodov.

V kolikor je nemogoče ustvariti koncentracijo, ima Titulescu namen sestaviti tako vlado, kot jo hoče, oziroma kakršno bo mogoče.

Uradniška vlada na obzorju

Bukarešt, 13. apr. kk. Po dvodnevni pavzi, ki je nastala med velikonočnimi prazniki, so se danes nadaljevali razgovori za sestavo nove romunske vlade. Ob 12.30 je kralj sprejel v avdienci Titulescu in ga povabil na južno. Titulescu je poročal kralju o svojih razgovorih z voditelji strank. Ob 13. pa so prišli v dvor na povabilo kralja vsi voditelji strank razen Jorge in Avaresca, in jih je kralj sprejel v skupni avdienci. Za Avaresca je prišel njegov najbližji sodelavec Oktavijan Goga. Po sprejemu pri kralju je izjavil Maniu zastopnikom listov, da narodna kmečka stranka še ni končala sklepala. Vodilni odbor stranke se bo sestel jutri dopoldne in bo sklepal o povabilu Titulesca za sodelovanje stranke v vladi. Zvečer je bil Titulescu še enkrat poklican v kraljevo palačo. Sodi se, da je kralju že predložil svojo kabinetno listo. Po zadnjih pogajanjih prevladuje v političnih krogih prepričanje, da ni nobenega upanja za sestavo velike vladne koalicije in da se tudi ne bo posrečila sestava koalicije manjših strank. Govorijo, da je Titulescu priporočal kralju sestavo vlade iz osebosti, ki pripadajo deloma raznim strankam, deloma pa so izven strank.

„Groi Zeppelin“ nad Jugoslavijo

Zagreb, 13. aprila. Z. Včeraj ob pol 10 dopoldne je na svojem poletu v Nemčijo »Groi Zeppelin« letel nad Zagrebom. Šum motorjev je takoj obrnil pozornost ljudi nase. Takoj so bile izpraznjene vse kavarnе in gostilne in ljudje so z zanimanjem sledili zrakovplovu. Letel je brez stolno cerkev, nato je preletel Jelačićev trg v smeri od avstrijske meje. Vse kabine na zrakovplovu so bile zelo razsvetljene in na oknih zrakovplova so se jasno videle siluete poltnikov. Zrakovplov je letel v višini 300 metrov.

Za pomlad samo polčevlje.

Rata

Vrst 2651-05

Prodajamo čevlje iz boksa in laka za isto ceno. Omo- gočite svoji deci, da se ji razvijejo nožice normalno.

Vrst 1642-30

Navadno hčerka ne mara takih čevljev, kot jih nosijo bratje. Zato smo okrasili ta čevljevček.

Vrst 2922-00

Sportni čevljevček za dečke iz rjavega boksa z okra- šenim jezikom. Podplat nabit z medenimi žeblički. Za šolo in izlet.

Vrst 1937-22

Vi, ki ste izpostavljeni štrpacu, rabite za pomlad lažje čevlje. Evo jih, s trpežnim gumijastim pod- platom za neverjetno nizko ceno.

Vrst 6627-08

Eleganten udoben čevelj za odličnega gospoda. — Sportniki na terenu in oni na tribunah ne morejo biti brez čevljev te oblike.

Vrst 6637-11

Ako nosite obleko iz angle- ške tkanine, ne morete biti brez te oblike šport. čev- ljev, ki so narejeni iz naj- boljšega boksa, a okrašeni z okusnimi vzorci luknjic.

Naznanilo!

Usnjarno Jos. Bleha na Aleksandrovi c. 24 sem odkupil in jo opuščam; vse tam oddane kože v srojenje se dobijo za naprej pri

JOS. PIRICH trgovina usnja in nakup surovih kož
Maribor, Aleksandrova c. 21

Potrudi se bom ustreči, vsako predelavo in srojenje kož, kakor tudi nakup po najvestnejših dnevnih cenah. Usnje, jermena vsake vrste vedno v zalogi. S solidno ceno in postrežbo si nadejam pridobiti naklonenost slavnega občinstva. Se priporočam.

Poceni in dobro

kupite ure, zlatne in srebr- nino pri svetovnoznani trdki

H. SUTTNER
LJUBLJANA 2

Prešernova ulica št. 4

Lastna protokolirana tovarna ur v Švici. Razpošilja se na vse kraje Evrope, Amerike, Afrike, Avstralije in Azije.

Velika zaloga ur z znam- kami Glashütte, J. W. C.

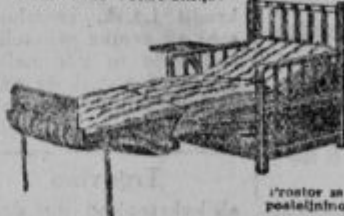
Schaffhausen, Solvil, Omega, Longines, Doxa, Omiko, Iko, Axo itd. Zahtevajte veliki ilustr. cenik zaslonj in poštnine prosto od

H. SUTTNER, LJUBLJANA 2

Splošno kleparstvo

napeljava vodovodov in strelovodov ter sprejem vseh sem spadajočih del po zelo ugodni ceni. — Se priporočam: STANKO KEZELE, Bohoričeva št. 3, Ljubljana.

Garantirana konstrukcija!

FRANC JAGER

tapetništvo

Ljubljana, Sv. Petra n. 29

priporoča svoje naj- modernejšie fotelje vseh vrst, modroce, otomane, žimo zlo- žljive postelje, pa- tentne divane i. t. d.

Najmodernejša oblika!

Na varnejše in najboljše naložite denar pri Hranilnici kmečkih občin v Ljubljani

Miklošičeva c. 21 - Ustanovljena leta 1911

Telefon 2183 (Palača Vzajemne zavarovalnice) Pošt. ček rač. 10545

ki je edini pupilarno varen zavod kmečkih občin. Za varnost vlog jamči 19 kmečkih občin ustanoviteljic z vsem svojim premoženjem in vso davčno močjo. Nalagajte svoj denar v ta zavod, kjer je denar najbolj varen. Hranilne vloge obrestuje po 5%, vezane na 3 mesece po 6% in plačuje rentni davek iz svojega. Vložne knjižice vseh drugih denarnih zavodov sprejema kot gotov denar in se obrestovanje ne prekine. V to hranilnico nalagajo sodišča in ob- čine ter župni uradi denar mladoletnih, skrbilencev, pre- klicancev, ustanov in drugih javnih zakladov, varščin in zapuščin. Posojuje svoj denar na posestva in občinam proti amortizaciji in na menice proti mesečnemu odplačevanju. Hranilnica je pod nadzorstvom kr. banskega komisarja.

Pomlad prihaja!

Oglejte si ravnokar tošle no- vosti

A. & E. Skaberné
Ljubljana

Za stavbno sezijo

se priporoča slavnemu občinstvu in cen- njenim zavodom stara renomirana splošno kleparska in vodovodna instalacijska trdka

Delo solidno! Cene konkurenčne!

Poslovalnica: Novi trg št. 5
Delavnica: Rimska c. 2, Gregorčičeva ul. 5

S spoštovanjem

Jakob Fligl
Ljubljana

Telefon 3355

Cement trboveljski in dalmatinski

v juta in papirnatih vrečah, nadalje vseh vrst umetna gnojila za spomladansko gnojenje, oves, detelje in travna semena dobite najceneje pri

Gospodarski zvezi v Ljubljani.

Razpis

Pokojninski zavod za nameščence v Ljubljani razpisuje

oddajo zidarskih, železo- betonskih in težaških del

za palačo na vogalu Gajeve in Beethovne ul. v Ljubljani.

Potrebni načrti, proračuni in razpis se dobe pri pod- pisanem uradu od 15. t. m. dalje med uradnimi urami za 200 Din.

Pravilno sestavljene ponudbe je vložiti v zapečatenem ovoju do 25. aprila 1951 pri podpisnem uradu do pol 12 dopoldne.

Pokojninski zavod za nameščence v Ljubljani.

Odvetnik
dr. Schneditz Ivan
je otvoril 7. aprila
svojo odvetniško pisarno
v **Pitju**
Vošnjakova ulica (prej dr. Visenjak)

Redna stolica

lahka in naravna, brez bolečin in driske, se do- seže z uporabo staroznanih

KROGLJIC IZ KRVAVINE.

Domača cascara. To izvrstno domače sredstvo či- sti želodec, urejuje stolicu, zmanjšuje lenost in natripanost črev. Cena škatlice močnejših 12 Din, cena škatlice slabših 10 Din. Proizvaja in razpo- šilja stara, l. 1999 ustanovljena Kaptolska lekarna sv. Marije, lekarnar Vlatko Bartulić, Zagreb, Je- lačičev trg 20. Dobiva se v vseh lekarnah.

Naznanilo.

Naznanjam cenj. občinstvu, da otvorim dne 11. aprila 1951

kuhinjo (izkuh)

že v staroznani hiši „pri Matiju“, Flor- janska ulica št. 16.

Za obilen obisk se priporoča

Ivana Podstudenšek

Pohištvo

priprosto in najmodernejšie Vam audi trdke po izredno nizki ceni

KREGAR IN SINOVA

St. Vid nad Ljubljano — nasprot kolodvora

ZADRUŽNA GOSPODARSKA BANKA

BRZOJAVNI NASLOV: GOSPOBANKA

D. D. V LJUBLJANI (MIKLOŠIČEVA CESTA 10)

TELEFON ŠTEV. 2057, 2470, 2979

Vloge nad Din 500.000.000—

PODRUŽNICE: Bled, Novi Sad, Kranj, Šibenik, Maribor, Kočevje, Celje, Sombor, Djakovo, Split.

Kapital in rezerve nad Din 16.000.000—

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje

Poslovne zveze s prvovrstnimi zavodi na vseh tržiščih v tuzemstvu in inozemstvu

Duh uničevanja...

Kako je Ljening vžgal v Rusiji požar

Tročki je pravkar izdal »Zgodovino ruske revolucije«. Iz njegove knjige posnemamo odstavke, ki nam popisujejo izredno zanimivi povratek Ljeninga iz švicarskega izgnanstva v Rusijo.

Kakor znano, so carja strmoglavili nezadovoljni generali in pa pristaši liberalne (tako zvane kadetske) stranke, v prvi vrsti pa tako zvana stranka »socialrevolucionarjev«, kateri je pripadala ogromna večina ruske inteligence. Revolucionarna se je imenovala zato, ker je pod prejšnjimi carji vodila teroristično propagando, po svojem političnem programu pa je predstavljala neko mešanico liberalnih in socialističnih idej; na vsak način je po strmoglavljenju carstva bila proti nasilni rešitvi ruskih problemov. Podpirala je prvo demokratično vlado pod predsedstvom kneza Lvova, kakor tudi sledeči vladi Gučkova in Kerenskoga, ki je bil sam član socialrevolucionarne stranke. Ker se je Ljening, ki je bival med vojno v Švici, bal, da ne bi se na ta način v Rusiji ustalil režim, ki ga je on imenoval »buržujsko demokracijo«, zato je sklenil, da se vrne v Rusijo in se postavi na čelo delavskemu in kmetiskemu proletariatu. V to svrhu je sklenil pogodbo z nemško vlado, da mu dovoli prehod skozi Nemčijo, nemška vlada pa je v to pristala, ker je upravičeno upala, da bo revolucija v boljševiškem zmislu popolnoma desorganizirala rusko armado in tako Rusijo kot zavezništvo Velike antante izločila iz vrst nasprotnikov Nemčije. Kako brezobzirno in energično je Ljening svoj cilj zasledoval, popisuje baš to poglavje knjige Tročkega.

Ljening je od nemške vlade zahteval popolno pravico eksteritorialitete, tako da bi nihče ne smel kontrolirati, kdo se z njim v vagonu vozi, niti kaj nosi s seboj. V resnici se tudi nihče vagonu ni

približal, radi česar je nastala govorica o »plom-biranem vagonu«, v katerem da se je Ljening peljal skozi Nemčijo v Rusijo. Ljening je dobro vedel, da se mu bo to postopanje pozneje očitalo kot izdajstvo domovine, on se pa tega očitka ni ustrašil. Bilo je že pred odhodom v Švico sklenjeno, da se bodo boljševiki poslužili pomoči Nemčije, da zanetijo v Rusiji revolucijo, da pa jo bodo porabili v prvi vrsti v to, da zrevolucionirajo tudi nemški in avstrijski proletarijat. Tako je torej koncem marca 1918 odpotovalo iz Švice v Rusijo skozi Nemčijo 30 ruskih emigrantov pod vodstvom Vladimirja Ljeninga.

Ruska republikanska vlada je pokazala te dni veliko najnovost, desorientiranost in neodločnost. S tem, da je dovolila Ljeningu, da se vrne v Rusijo, je podpisala sama sebi smrtno obsodbo. Mišljila je, da bo okolnost, da se je Ljening zaradi prevoza obrnil na sovražno nemško vlado, Ljeninga tako kompromitirala, da se ga ne bo treba bati, pa se je zelo zmotila. V Petrogradu je »Komitet soldatskih i rabočih deputatov« organiziral slovesen sprejem. Na kolodvoru ga je v bivši carski sprejemnici sprejel sam član vlade Tšekiz, ki ga je prav po očetovski nagovoril: »Tovariš Ljening! V imenu ruske revolucije vas pozdravljamo, toda mi smo mnenja, da je sedaj glavna naloga revolucionarne demokracije, da brani našo revolucijo proti vsem nakanam tako iz inozemstva, kakor iz notranjosti. Upamo, da boste skupaj z nami zasledovali ta cilj.« Ljening, ki je držal v rokah velik šopek, je gledal okoli sebe z izrazom, kakor da ga Tšekizjev govor sploh nič ne briga, nato se je pa od njega obrnil stran k publiki in dejal: »Dragi tovarši, vojaki, matrozi in delavci! Srečen sem, da

morem v vaši osebi pozdraviti zmagovito rusko revolucijo, vas pa kot avantgardo proletarske armade vsega sveta. Ni daleč čas, ko bodo na klic našega tovariša Karla Liebknechta vsi narodi zagrabili za orožje proti svojim izkoriščevalcem, kapitalistom. Ruska revolucija, katero ste vi izvršili, je uvod v novo epoko zgodovine. Naj živi socialistična svetovna revolucija!»

Te besede so seveda navzoče člane demokratične socialistične vlade hudo poparile. Videli so, da se nimajo od Ljeninga ničesar dobrega nadejati. Vojaki in delavci pa so bili seveda od Ljeninga takoj navdušeni in so ga odpeljali s kolodvora v oklopnem avtomobilu, ki je metal jarko luč, skozi petrogradske ulice, kar se je navzočemu žurnalistu Suhanovu zdelo »fantastično in simbolično ob-enem«. Odpeljali so Ljeninga v palačo bivše carske dvorne balerine Kšesinske. Med brezštevilnimi nagovori se je Ljening dolgočasil, gledal na uro in ni niti zadrževal zdehanja. Ko pa je zadnji govornik končal svoje obrabljene revolucionarne fraze, je Ljening začel govoriti govor, ki je imel nepopisen učinek. Suhanov ga opisuje sledeče: »Nepozaben mi ostane ta govor, podoben gromu, med katerim so se neprestano svetlikali bliski. Govor ni pretresel in iznenadil samo heretikov, kakršni sem jaz (Suhanov ni bil boljševik, ampak popoln skeptik), ampak tudi vse pravovernike. Trdim, da nihče ni pričakoval kaj takega. Zdelo se je, kakor da so se dvignili vsi elementi iz svojih brezden, in duh uničevanja, ki ne pozna nobenih meja, nobenega dvoma, nobenih človeških težkoč, nobenih človeških računov, je plaval v razkošnem salonu bivše balerine nad glavami poslušalcev, ki so bili kakor od bliska ošinjeni.«

7 letna deklica rešila življenje svoji soigralki. Ana Hufnagel iz Heidelberga, ki šteje 7 let, je z nevarnostjo za lastno življenje rešila iz vode svojo 5 letno prijateljico, ki je med igranjem padla vanjo.

rodov biva na perzijskem ozemlju. Če bi podpirala Perzija vstaje Kurde na Turškem in jim pomagala do samostojnega Kurdistan, bi seveda prišla po Turčiji sama na vrsto in izgubila v vojnem oziru pomembno mejo. Tudi boljševiki so že ponovno očitli Perziji, da nudi zavetišče kurdskim vstajem. Na drugi strani bi vtegnila imeti Kemala zmaga nad Kurdi za Perzijo še neugodnejše posledice. Turčija ne taji svojega brepenenja po razsežnem perzijskem Azerbejdžanu, ki ima turško prebivalstvo.

Dokler niso Kurdi premagani, ima Turčija vezane roke, a če bi se rešila notranjih težav, ne dvomno bi Perziji takoj naznanila svoje »nacionalne zahteve«. Ti zapleteni računi tvorijo ozadje obupne borbe Kurdiv za njih obstoj. Lanskega septembra so zasedli Turki po nepopisnih naporih Araratsko gorovje in s tem pridobili premoč nad sovražniki. A ko je nastopila zima in postala nemogoča prehrana turških oddelkov radi zasneženih potov, so morali Turki oditi v nižavo in zapustiti planinske prelaze. Kurdi so takoj izkoristili umik, ujeli več turških častnikov in karavan s strelivom ter pustili turško ozemlje do Bajazida. Še vedno vztrajajo v svojih orlovskih gnezdih in napadajo turško mejo.

V tej sili so zahtevali Turki z boljševiško pomočjo preložitve dosedanje meje, da bi ločili perzijske in turške Kurde. Perzija je tudi pristala na te zahteve. A Kurdi kljubujejo naprej in zdaj zahtevajo Turki od Perzije vse Makedonsko khanstvo, do 72 km dolgo ozemlje ob sedanji meji. Perzija ne kaže veselja do nadaljnje popustljivosti, ker ji ne nudijo Turki nobene odškodnine. Računa menda na britsko pomoč, ker si ne želi Anglija premočne Turčije. Pomladi se bo pričela vojna zopet. Začelo se bo novo klanje svobodnih sinov kurdskih gora za imperialistične namene držav.

Lepi izgledi.

»Kje ste zdaj v službi, gospod Sodček?«
»Knjigovodja sem v tovarni za smodnik.«
»Kolosalno! Potem so vam dani vsi pogoji, da se nekoč še visoko povzpnete!«

Sestra Leonida

Sestra Leonida, redovnica sv. Marije v Parizu, je obhajala izredno obletnico. Marijine sestre vodijo na Francoskem ženske kaznilnice. Sestra Leonida je proslavila 60 letnico svojega prostovoljnega zapore v ječi St. Lazare.

Tega praga ni prestopila od 11. junija 1871, ko je pričela svojo požrtvovalno službo. Nastopila je v razburkanih dnevih pariške Komune. Ječa je bila natrpano polna komunistin, ki so jih ujeli na barikadah.

Takoj v prvem dnevu svojega nastopa se je seznanila mlada sestra z znano Louise Michel, ki so ji nadeali komunarji priimek »rdeče Bogorodice«. Zelo je prosila, da bi smela vzeti v celico ljubljeno mačko. Sestra Leonida ji je oskrbela izjemno dovoljenje. Ni moglo prešteti onih proslulih zločink, ki jim je stregla redovnica, katera biva v isti samotni celici kakor vse kaznenke. Spre-

ljala je med drugim na strelišče Vincennes znano lepoticu in vohunko Mata-Hari ter jo je poljubila za slovo pred ustrelitvijo. Stregla je gospe Caillaux, ki je v uredništvu »Figara« ustrelila urednika Calmetea, ker je ta napadal politično vlogo njenega moža. Tudi nezlomljiva Marta Hanau, lastnica znanega »Gazette de France«, je po svojem polomu postala prijateljica sestre Leonide.

Redovnica je razpravljala o verstvu s številnimi anarhistinjami in komunistinjami, in vse so jo ohranile v najboljšem in ganljivem spominu. Minister pravde je sestro Leonido že leta 1927 odlikoval z redom Častne legije. Zdaj je predložil jetniški zdravnik ministrstvu še odlikovanje s častniškim križem Častne legije, ker je požrtvovalna sestra v teku 60 napornih let popolnoma zaslužila tudi to visoko nagrado.

Proti ali za Madeiro? »Vladi zveste« portugalske čete se v lisbonskem pristanišču vkrcavajo z namenom, da zaduše vstajo na Madeiri. O prevozu teh čet so že ponovno poročali, so pa še vedno v lisbonskem pristanišču. Očividno si vlada ne upa dati povelja za odhod v strahu, da se ne bi čete pridružile vstajem.

Düsseldorfski morilec pred sodniki

Žrtve düsseldorfkega morilca Petra Kürtena: 1. Roza Ohliger, 10 let stara, umorjena 8. februarja 1929. — 2. 50 letni strojnik Rudolf Scheer, umorjen 10. februarja 1929. — 3. 20 letna postrežnica Marija Hahn, umorjena 11. avgusta 1929. — 4. Postrežnica Ida Reuter, 29 let stara, umorjena 29. septembra 1929. — 5. 22 letna Elizabeta Dörrier, umorjena 12. oktobra 1929. — 6. Gospa Hubertina Meurer, umorjena 25. oktobra 1929. — 7. Gertrud Albermann, 5 let stara, umorjena 9. novembra 1929. — Poleg navedenih je Kürten obtožen še dveh nadaljnjih umorov.

V ponedeljek 13. aprila se je pričel v Düsseldorfu sodni proces proti 46 letnemu stavbinskemu delavcu Petru Kürtenu, znanemu düsseldorfskemu morilcu, ki je obdolžen, da je umoril devet oseb, med njimi štiri otroke, štiri ženske in enega moža. Svoje žrtve je ali zadavil ali pa z nožem zabodel ali pa tudi pobil s kladivom. Zdravniški strokovnjaki doslej še niso na jasnem, ali je zločinec norec, ali pa tak krvoločnež. Poleg teh umorov je obdolžen tudi 30 požigov.

Prvi umor je izvršil že leta 1913, ko je umoril v Köln-Mühlheimu 10 letno hčerko gostilničarja Kleina. Tedaj so obdolžili tega umora strica male deklice, mož pa je bil pred poroto oproščen. 16 let pozneje, februarja 1929, je Peter Kürten zašel celo vrsto novih umorov. Najprej je umoril 8 letno Roza Ohliger. Njeno truplo je polil s petrolejem in zalgal. Ogenj pa je kmalu ugasnil, tako da so truplo male umorjenke lahko spoznali. Ze 14. februarja je z nožem razrezal 53 letnega invalida Roberta Scheera, ki se radi svoje pohabljenosti ni mogel braniti pred morilcem. Ta umor se je izvršil skoraj na istem kraju kakor prejšnji. Zadnji umor je bil izvršen 13. novembra na 5 letni Gertrudi Albermann. Zločinec je otroka zvalil s seboj na polje in ga tu umoril. Drugo žrtve je umoril deloma z

nožem, zadnje čase pa se je posluževal tudi težkega kladiva.

Ti strašni umori niso razburjali samo prebivalstva düsseldorfkega mesta, ampak tudi vso Nemčijo ter skoraj ves svet. Nemško prebivalstvo je bilo silno ogorčeno na policijo, ker se ji dolgo časa ni posrečilo prijeti strašnega morilca. Ta je med tem prenehal s svojimi zločini, ali vsaj zdelo se je tako.

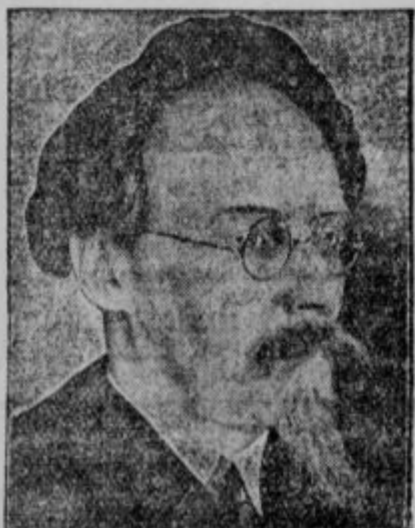
Majnika meseca lanskega leta pa se je na policiji zglasila neka ženska, ki je povedala, da je v njene roke pomotoma prišlo pismo služkinje Marije Butlik, ki stanuje v deklškem domu v Düsseldorfu in katera je svoji prijateljici pisala, da je komaj ušla düsseldorfskemu morilcu. Za ta slučaj policija prej ni vedela. Brž so poskušali služkinjo Butlik, ki je policiji povedala, da jo je hotel zvaliti na svoj dom tak in tak mož, ki je povedal, kje stanuje. Dekle je res šlo z njim, toda se je skesala, nakar ji je neznanec rekel, da jo bo spremil v mesto. Izvabil jo pa je s seboj v gozd, kjer jo je napadel z nožem. Dekle je v smrtni borbi začelo na glas moliti, kar je zločinca tako zbegalo, da je pobegnil.

S pomočjo Butlikove je policija našla hišo, v kateri je Kürten stanoval. Toda morilec je bil tedaj že od svoje žene opozorjen, da ga išče policija in je pobegnil. Policija je sedaj prišla Kürtenovo ženo in ukinila, da je Kürtenova žena pisala možu, naj se dobi ta in ta dan tukaj in tukaj. Tako je policija zavarovala dotični kraj ter prišla morilca, ko je prišel na dogovorjeni sestanek s svojo ženo.

Umetni hrib

Sovjetski inženjerji so odkrili pred leti v Hibinskem gorovju ob Murmanski železnici (ki je zgrajena na kosteh neštevilnih vojnih ujetnikov in med njimi tudi Slovencev) bogata ležišča tako zvaljen apatitov, rudnin, ki nudijo jako izdatno umetno gnojilo. Tisoči rudarjev so vrtali apatitove hribe, vozili pa so prepeljali rudnino v debelih kosih k železniški postaji.

A huda zima je tako ovirala železniški promet, da niso pravočasno dospeli tovorni vozovi. Mehka apatitova rudnina pa ima to lastnost, da se zopet strnejo njeni kosi pri dolgem ležanju v eno celoto. Na ta način je nastala poleg železniške postaje umetna skoraj 300 metrov visoka gora. Morali so bodo zdaj razstreliti z dinamitom.

Pjatakov, voditelj ruske gospodarske delegacije, ki se v Berlinu pogaja z nemško industrijjo za nova naročila.